

Manifest k volbám do Evropského parlamentu 2024

za lepší občanský prostor a občanský dialog

Občanská společnost je nezbytnou součástí zdravých demokracií. Hrajeme klíčovou roli při prosazování a ochraně právního státu a základních práv. Poskytujeme zásadní a posilující služby, které umožňují lidem a společností být odolnější v době krize a celkově inkluzivnější. Poskytujeme platformu pro lidi – zejména marginalizované skupiny – aby se mohli spojit s tvůrci politiky a podílet se na rozhodnutích, která se jich dotýkají.

Občanský prostor – politické, legislativní, sociální a hospodářské prostředí, které umožňuje lidem a aktérům občanské společnosti hrát svou roli při utváření našich společností – se však po celém světě zmenšuje a na všech úrovních dochází k rostoucím omezením. EU a její členské státy nejsou výjimkou z tohoto trendu. Občanský dialog – základní výměna mezi občanskou společností a tvůrci politiky – navíc není dostatečně otevřený, transparentní ani pravidelný, což vede k demokratickému deficitu, což znamená, že mnoho lidí žijících v EU je nedotčeno.

Představujeme si Evropskou unii, kde bude posílen občanský prostor a bude oceňován a podporován občanský dialog, abychom my jako občanská společnost – včetně odvětví filantropie – mohli i nadále vykonávat svou zásadní úlohu při dosahování pozitivních sociálních výsledků a zvýšení blahobytu pro všechny.

Vyzýváme evropské politické strany a skupiny, aby v evropských volbách v roce 2024 učinily z občanského prostoru a občanského dialogu ústřední témata, a budoucí Evropský parlament a Evropskou komisi, aby v příštích pěti letech podnikly konkrétní kroky k lepšímu uznání, ochraně a zapojení občanské společnosti na všech úrovních.

EVROPSKÁ STRATEGIE PRO OBČANSKOU SPOLEČNOST

I když byla na evropské úrovni přijata určitá povzbudivá opatření na podporu občanských aktérů, budou mít tato opatření omezený dopad v boji proti trendu zmenšování prostoru, pokud nebude existovat komplexní strategie EU věnovaná občanské společnosti. S cílem zaplnit mezery ve stávajících politikách a zavést pozitivní postupy vyzýváme orgány EU, aby vypracovaly strategii občanské společnosti zaměřenou na posílení organizací občanské společnosti a obránců lidských práv a na jejich ochranu před útoky a ocerňovacími kampaněmi, a to v těchto klíčových oblastech:

1. Bezpečné a příznivé prostředí pro občanskou společnost

- Otevřené, bezpečné, přístupné a usnadňující regulační a politické prostředí je předpokladem pro to, aby občanská společnost prosperovala a smysluplně plnila svou základní úlohu. Je třeba odstranit všechna omezení občanského prostoru a překážky činnosti a ve všech občanských záležitostech musí být kdykoli zaručena svoboda

sdužování, shromažďování a projevu, jak je zakotveno v právu EU a mezinárodním právu.

- Vyzýváme osoby s rozhodovací pravomocí a instituce na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni, aby se zavázaly k formálnímu uznání úlohy, hodnoty a specifčnosti občanské společnosti a aby se vyslovily k jejich podpoře. Měly by se rovněž zavázat k ochraně a podpoře organizací občanské společnosti prostřednictvím různých regulačních a politických opatření a rovněž zajistit, aby všechny politiky, které mají dopad na sektor občanské společnosti, byly v souladu se základními právy EU.
- Vzhledem k tomu, že společenské výzvy mají stále více evropský, či dokonce globální rozměr, je zásadní umožnit plnou nadnárodní spolupráci mezi organizacemi občanské společnosti. Měly by se řešit stávající překážky přeshraničních aktivit občanské společnosti – např. právní a fiskální nejistoty.

2. Mechanismus EU pro ochranu občanské společnosti, aktivistů a obránců

- Zaměstnanci a dobrovolníci občanské společnosti, aktivisté a ochránci lidských práv a životního prostředí, jakož i společenství, která zastupují, musí být chráněni před všemi formami diskriminace na jakémkoli základě a před soudními či jinými formami obtěžování, násilí nebo špatného zacházení. Zvláštní pozornost by měla být věnována menšinám, marginalizovaným skupinám a těm, kteří je hájí a kteří jsou častěji vystaveni útokům.
- Vyzýváme EU, aby vyvinula mechanismus, který umožní organizacím občanské společnosti, aktivistům a ochráncům podávat průběžně zprávy o všech formách útoků, hrozeb, ocerňovacích kampaní a omezení občanského prostoru a včas se těmito zprávami zabývat. Tento mechanismus by měl zahrnovat systém včasného varování, který by pomohl předcházet vzniku takových hrozeb.

3. Odpovídající financování

- Jako aktéři občanské společnosti potřebujeme náležité lidské, materiální a finanční zdroje, abychom mohli efektivně plnit svou úlohu. Měl by být zaručen přístup k víceletému, důslednému a pružnému strukturálnímu financování organizací občanské společnosti, aby mohly reagovat na operativní potřeby a zajistit stabilitu, dlouhodobé plánování a nezávislost.
- Občanská společnost by měla být od počátku zapojena do navrhování politik a programů financování, včetně definování tematických priorit a kritérií přístupnosti. Měl by být zaveden strukturovaný mechanismus, který by zajistil přiměřený a pravidelný dialog a tok informací mezi občanskou společností a veřejnými dárci o provádění programů financování.
- Celková přístupnost k financování by měla být zvýšena, zejména pro malé, základní a dobrovolnické organizace, zjednodušením administrativních postupů a snížením celkové byrokratické zátěže. Organizacím občanské společnosti by měl být rovněž

zaručen lepší přístup k základnímu financování ve formě grantů, aby mohly vykonávat svou politickou a propagační činnost jménem skupin a komunit, které zastupují.

- Politiky EU a členských států by měly odstranit regulační a fiskální překážky přístupu k financování a darům, a to i přes hranice, a usnadnit přeshraniční filantropii.

DOHODA O OBČANSKÉM DIALOGU

Občanský dialog by měl být organizován za stejných podmínek jako sociální dialog v průběhu celého cyklu tvorby politiky a měl by být považován za odlišný a doplňující formy zapojení občanů. Vyzýváme orgány EU, aby uzavřely dohodu o občanském dialogu, v níž bude uznán občanský dialog jako základní prvek evropské participativní demokracie.

Tato dohoda by měla být vypracována ve spolupráci s občanskou společností, aby plně odrážela její potřeby. Měla by usilovat o harmonizaci norem pro občanský dialog mezi orgány EU a členskými státy tak, aby každá příležitost k občanskému dialogu vedla ke kvalitnímu zapojení. Měla by také poskytovat prostor pro meziodvětvový dialog o průřezovém vývoji a strategických prioritách.

- Organizace občanské společnosti v celé své rozmanitosti musí dostat skutečné místo u stolu, aby mohly smysluplně přispívat ke všem krokům tvorby politik – na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni – jménem skupin a komunit, které zastupují, a jít nad rámec zaškrťování políček a konzultací. Organizace občanské společnosti by měly být zapojeny jako klíčoví strategičtí partneři mimo jiné do společného vytváření politik, rozvoje programů, politických debat a stanovování agend.
- Měla by se zvýšit otevřenost a transparentnost unijních a vnitrostátních politických procesů, zajistit účinný přístup k činitelům s rozhodovací pravomocí a k dokumentům – včetně legislativních přípravných prací – a zpřístupnit všechny relevantní informace přístupným, jasným a včasným způsobem.
- Je třeba potvrdit a dále posílit mandát místopředsedy Evropského parlamentu i Evropské komise, který má na starosti dialog s občanskou společností. Měl by být rozvíjen s cílem zajistit strukturovanější občanský dialog a také posoudit celkovou soudržnost politik EU, které mají dopad na občanskou společnost, s cílem podpořit prosperující občanský prostor. Mandát by měl rovněž zahrnovat proaktivní podporu aktérů občanské společnosti, kteří jsou pod tlakem.
- Měly by být vytvořeny stálé struktury občanského dialogu na příslušné úrovni v každém příslušném členském státě a v orgánech EU – včetně Evropské rady – zajišťující celkovou soudržnost a koordinaci v rámci institucí i mezi nimi. Organizacím občanské společnosti, které se těchto struktur účastní, by měla být poskytnuta odpovídající podpora, pokud jde o financování a zdroje, aby byla zajištěna operativní kapacita pro smysluplnou účast v těchto dialozích.

O NAVRHOVATELÍCH MANIFESTU

Občanská společnost pro EU je široká a rozmanitá koalice organizací občanské společnosti a filantropie na úrovni EU i jednotlivých států, která pracuje v oblastech, jako jsou lidská práva, sociální politiky, mezinárodní spolupráce, podpora demokracie, životní prostředí, zdraví, mládež, děti, ženy a dívky a zastoupení marginalizovaných skupin. Společně zastupujeme miliony lidí žijících v EU a jsme nezávislí na jakékoli politické straně.